

ชัชชลัยย์ ธรสาธิตกุล ศรีประไพ พวงแก้วและชาธิยา ศรีกุล คลินิกเพื่อน

หลักการและเหตุผล การกินยาต้านไวรัสของผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ครบถ้วน หรือไม่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก ถึงความสำคัญของการกินยาต้านไวรัส ซึ่งอาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการรักษาตามมา

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจต่อการกินยาต้านเชื้อไวรัสเอชไอวีในผู้ป่วยจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเพิ่มความสม่ำเสมอในการกินยา

วิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจผู้ป่วยที่รับบริการในคลินิกเพื่อน (AIDS) โรงพยาบาลศรีสะเกษ ได้รับการสร้างเสริมพลังอำนาจต่อการกินยา จากการประชุมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้ติดเชื้อด้วยกัน จากกลุ่มเพื่อนทางออนไลน์ และจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเรื่อง ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ยาและผลข้างเคียงของยา และการปฏิบัติตัว รวมทั้งการสร้างเสริมพลังด้านบวกจากญาติ ครอบครัว และสังคม ผู้วิจัยได้ประเมินความสม่ำเสมอในการกินยา โดยดำเนินการสำรวจกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่อายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งกินยาต้านไวรัสเอชไอวีมากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ในบริการคลินิกเพื่อน (AIDS) โรงพยาบาลศรีสะเกษ จำนวน 50 ราย ระหว่างเดือนเมษายน – กันยายน 2561 โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความรู้เรื่องสุขอนามัยส่วนบุคคล ความรู้และพฤติกรรมในการกินยาต้านไวรัสเอชไอวี

ผลการศึกษา ผู้ป่วยทั้งหมด 50 ราย พบว่าเป็นเพศหญิงร้อยละ 56 ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 23-56 ปี โดยมีสถานภาพสมรสโสดร้อยละ 36 และคู่ร้อยละ 34 สำหรับสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ปฏิบัติได้มากที่สุด ได้แก่ การแปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน (ทำประจำร้อยละ 96) และการอาบน้ำและถูสบู่ทุกวัน (ทำประจำร้อยละ 94) ส่วนสุขอนามัยที่ปฏิบัติได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ การล้างมือด้วยสบู่ทุกครั้งก่อนกินอาหาร และหลังกินอาหาร ผู้ป่วยยังสูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันร้อยละ 20 และสูบบางครั้งร้อยละ 8 ดื่มแอลกอฮอล์/เหล้า/เบียร์เป็นประจำร้อยละ 8 และดื่มบางครั้งร้อยละ 44 เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจผู้ป่วยมีการผ่อนคลายความเครียดร้อยละ 54 ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมาพบแพทย์เมื่อมีไข้/ไอมีเสมหะ/จาม น้ำหนักลดลงผิดปกติ หรืออาการเรื้อรังบ่อยๆ สำหรับพฤติกรรมในการกินยาพบว่ามีการดูเวลานาฬิกาทุกครั้งในการกินยาและทำเป็นประจำร้อยละ 98 กินยาตรงเวลาทุกครั้งร้อยละ 94 ไม่ลืมกินยาแม้แต่ครั้งเดียวร้อยละ 88 ผู้ป่วยกินยาได้ตรงเวลามากกว่า 95% ในทุกเดือน หรือกินยาไม่ตรงเวลาไม่เกิน 3 ครั้งต่อเดือน (สำหรับผู้ที่กินยารวันละ 2 ครั้ง)พบร้อยละ 96 ผู้ป่วยมาพบแพทย์ตามนัดทุกครั้งร้อยละ 94 ส่วนความเข้าใจที่ว่ากินยาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอที่ดีที่สุดในการรักษาโรคเอดส์พบตอบร้อยละ 92 และการรักษาโรคเอดส์ต้องดูแลตนเองด้วยการกินยาไปตลอดชีวิตพบตอบร้อยละ 98

สรุปและข้อเสนอแนะ โปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจต่อการกินยา คงมีส่วนช่วยเพิ่มความถูกต้องและสม่ำเสมอในการกินยาต้านเชื้อไวรัสเอชไอวีของผู้ป่วย อย่างไรก็ตามพบว่า บางรายยังมีปัญหาของความสม่ำเสมอในการกินยา และมีพฤติกรรมสุขภาพที่ยังไม่เหมาะสม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขต่อไป